

δ) Γέφυρες

Τὸ χάσμα τοῦ ποταμοῦ νικιεῖται.
Οἱ πεσμένοις κορμὸὶ διασταυρώνεται μὲ τὴν
οὐρὴν τοῦ νεροῦ. Ἡ πρωτόγονη προσπάθεια
βρίσκεται ἔκφραση μὲ τὴν πέτρα. Τὰ τόξα ἀ-
νιτηδοῦν καὶ ξυγιάζουνται πάνου ἀπὸ τὰ νε-
ρά. Στηριγμένη στὶς δύο ἄκρες ἡ γέφυρα, ξε-
κινάει καὶ ἐνώνει τὸ διακεκομένο σὲ ἓνα
φαντασματικὸ καπρίτσιο ἐνάντια στοὺς νό-
μους.

Δύσκολη τεχνή, πλουτισμένη ἀπὸ
τὶς ἀποτυχίες, χρειάζεται πολλὸν κόπους καὶ
μελέτες γιὰ νὰ πετύχει τὸ ἀνέφικτο. Οἱ βι-
ζαντινὲς καμάρες περιορίζουνται στὸ κάποιο
μέρος τῆς γέφυρας, ἐνῶ ἡ ράχη ξεφεύγει —
ἀνυγκαστικὰ — καὶ θυμίζει κάμψη γοτθικοῦ
παραθύρου.

Δυὸς λόγια ποὺ γὰρ χρησιμεύουν γιὰ κλείσιμο

Γιὰ τούτη τὴν δουλειὰ κανονικὰ δὲ
μιλᾶνε. Ἐδῶ μονάχα βλέπεται, ἡ τὸ πολὺ -
πολὺ ἀκοῦσις καὶ τὸ ἥχο τῆς βρόνθης ποὺ είναι
καμωμένη στὸ κέντρο τοῦ χωριοῦ. Ἡ ίστορία
ἐνὸς λαϊκοῦ γραμμένη ἀπὸ πέτρες ποὺ μιλᾶνε.
Ἀνάγκες, καταβολές, φιξώματα προγονικά, β-
ρωτικά καὶ μεράκι, ἐκφράζεται ἀκόμα καὶ πά-
νους στὴν ἔρολιθιά. Ἐπίκινδυνο νὰ διανα-
τεύεις ταῦτα πρώγαματα: δέντρο ξέρεις τὶ μπορεῖ
νὰ ξεπλήσῃς ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ καὶ νὰ
σοῦ κάψει τὴν ξωή.

Οἱ λαϊκὲς ποὺ μαρμάρωσαν, καὶ
ἀποξεχάστηκαν σὰν παραμύθι, χειμωνάτικο,
δέχονται τὶς τωρινὲς μέρες μιὰ φοβερὴ δια-
στρέβλωση, σὲ μιὰ συνεχὴ καὶ ἀνιστὸ σύγκρου-
ση. Κανεὶς δὲ μιλάει γιὰ μιὰ στείρα ἐπιστρο-
φὴ καὶ πολὺ περισσότερο γιὰ ἓνα στεγνὸ σχο-
λαστικισμό, ποὺ μπορεῖ νὰ στραγγαλίσει κυ-
ριολεξτικὰ τὴν λαϊκὴ κουλτούρα. Δὲν κατηγο-
ροῦμε βέβαια τὴν ἐπιστημονικὴ σκέψη, οὔτε
καν τὶς ἐντολὲς της, ἀλλὰ κάτι ποὺ εὐρύτερο,
ποὺ μπορεῖ νὰ κατονιμαστεῖ σὰν «πλοωθημέ-
νος πολιτισμός». Ἡ σύγκρουση μαζὶ του είναι
φοβερὴ, τὸ ἀποτέλεσμα θεωρεῖται τετελεσμέ-
νο, μιᾶς καὶ οἱ φινές ποὺ ἀκούγονταν πνί-
γουνται σὲ ἓνα ἀέρα μολυσμένο. Όστόσο, τί-
ποτα δὲν μπορεῖ νὰ προλεγεῖται ἡ συνεχῆς κα-
ταστροφὴ τοῦ φυσικοῦ — ψυχικοῦ καὶ βιολο-
γικοῦ συστήματος θὰ ἀντιδράσει σὲ μιὰ ἔσχα-
τη προσπάθεια ἐπαναφορᾶς. Τότε κάτι θὰ γί-
νει.

Φυσικά, καὶ στὶς μέρες μιᾶς τὸ
χωράρι, θὰ συνεχίσει νὰ φτερώνει, ὅπου μπο-
ρεῖ καὶ ὅπου χωράει. Κιτρινισμένο, ἀρρωστι-
άρικο, ἵσως καὶ μερικὲς φορὲς πιο πράσινο,
ἀλλὰ τοῦτο τὸ τελευταῖο δὲν θὰ μποροῦμε νὰ
τὸ δοῦμε. Καθαρὰ τώρα, ἡ ἐπιλογὴ εἰναι
μπροστὰ μιᾶς πάντα. Ἀς μὴν καταφεύγοντας
λοιπὸν σὲ ἐπιστημονικὲς ἀναλύσεις σὲ τρόπο
ὅστε νὰ γίνουμε ἀκίνδυνοι.

Βασίλης Τσογάκας

ΑΠ' ΤΗΝ ΠΑΤΡΑ

Τρία ποιήματα

1

Οἱ αρχαὶ καὶ ἄγια καὶ καλοκαμωμένα·
καὶ ἡ Μαρία
νὰ στολίζει μὲ τὰ μπούτια της
τοὺς ξεφτισμένους τοίχους του σπιτιοῦ
(μου;

2

Στὰ σπίτια μας,
γυμνὰ ἀπὸ εἰκόνες κι ίστορία
μ' ἔνα μονάχα φίδι νὰ γυρίζει στ' ἄντε-
ρα τους,
καρτερικὰ βαστάζαμε τὴν πίκρα τοῦ χα-
(μου.

Χτές βράδυ ὅμως
τὸ γλεντήσαμε καλὰ
μὲ κόκκινο κρασί
καὶ μπόλικο ψωμί, φερμένα ἀπὸ χωριά
(λησμονημένα.

Πόσοι πιστέψαμε
πῶς φόφησε τὸ φίδι τοῦ σπιτιοῦ μας;

3

Καρδούλας μ' μοσχανάθρεφτη
μὲ τοῦ πουλιοῦ τὸ γάλα,
χρόνια δυσοίωνα
στείρα χρονιὰ κι ἄκαρπη
ὅπου δὲν μούστειλες οὔτ' ἔνα γράμμα
— δὲν ἦταν τίποτα νὰ σοῦ τὸ πῶ
μὰ δύσκολο νὰ μ' ἀγαπήσεις.

Κώστας Λογαρᾶς

Δύο ποιήματα

1

Τρέχω σὲ μιὰ ὁμίχλη ἀπὸ ἀκακίες.
καὶ διαλέγω αὐτὴ ποὺ ἀρέσει στὸ φινό-
(πωρο

τρέχω στὴν ἄκρη τοῦ μικροῦ παραθυριοῦ
καὶ μαθαίνω τὸν οὐρανὸν νὰ σὲ βρίσκει

2

Κάθε φορὰ ποὺ μὲ ναυλώνει
γιὰ τοὺς καημοὺς ἡ ἐπιστροφὴ
κάτω ἀπὸ ἀστερίες ὁψίδες μοναξιάς
ἔρχομαι

καὶ σ' ἔνα ἀκροθαλάσσαι ἔκπληχτο
κρατῶ τὴν μοίρα του καὶ τὰ κοχύλια της
— δύμως
φλυαρεῖ τὴν καταχνιὰ τῶν βημάτων μου
ἡ ταραχμένη ἄμμος
κι ὀράζω καὶ δὲν ὀράζω στ' ἀκριβὰ χα-
(λίκια:
ποιὸς ξέρει τὶ θυμοὺς τὶ νέα ναυάγια
(μοῦ μέλλει
ἔξω ἐδῶ ἡ περιπέτεια τῆς σιωπῆς.

Άγιτώνης Ἐλευθεριώτης